

det, det drejer sig om, er kun det Spørgsmaal: med hvor stor Hurtighed skal man fortsætte den Udvikling, som Samfundet allerede indtil en vis Grad er inde paa.

I denne Forbindelse vil jeg gerne fremdrage et Par Udtalelser, der faldt for nogle Aar siden fra radikal Side, fordi man ogsaa under Finanslovbehandlingen har omtalt det meget interessante Spørgsmaal, hvorledes det radikale Parti kan tænkes at ville stille sig. Det skal jeg ikke komme ind paa, for det maa jo hvert Parti afgøre for sit eget Vedkommende, men jeg erindrere et Par meget interessante Taler, i hvilke der faldt nogle Udtalelser, som, hvis de ikke tages tilbage, er i høj Grad vejledende med Hensyn til, hvad man kan vente sig i Fremtiden af det radikale Parti. Jeg vil derfor med den højtærede Formands Tilladelse citere nogle smaa Stykker af disse Taler. Den ene blev holdt af det tidligere Medlem af dette Ting Johs. Fog-Petersen, som den 24. Oktober 1916 udtalte følgende: „Jeg for mit Vedkommende nærer ikke nogen Tvivl om, at vi er inde i en Udvikling, der hurtigt vil føre til, at det bliver fornødent, at Monopoler overtages af Stat og Kommune“. Han fortsætter: „Forholdet vil snarere forme sig saaledes, at det bliver en Kappelstrid mellem det radikale Venstre og Socialdemokraterne om, hvem der bedst varetager Befolkningens Interesse overfor Monopolerne. Det forekommer mig i det hele, at man, ikke mindst efter de Erfaringer, vi har gjort nu, maa blive mere og mere klar over, at den gamle Samfundsopfattelse, som ventede sig alt af den frie Omsætning og den ubundne Konkurrencens Evne til at skabe lykkelige Kaar for Befolkningen, har spillet Fallit“. „Der bør være lige og almindelig Ejendomsret til Samfundsværdierne. Men den enkeltes Ret som Samfundsmedlem bestemmes — jeg kan her henholde mig til en Udtalelse, der en Gang er fremsat af den højtærede Indenrigsminister“ — det er det ærede Medlem Hr. Rode — „derved, at Samfundet er en social Organisme, hvis Styrke og Lykke beror paa Organisation og Samarbejde, Orden og Ledelse“. „Sandheden i disse Grundtanker, som hidtil har behersket det radikale Venstres Politik, har vi Gang paa Gang faaet bekræftet under Krigen, og

efter disse Grundtanker vil vi gaa til vort sociale Arbejde, naar Krigen en Gang er endt“. — Jeg mener, at naar man diskuterer et Partis Stilling, skylder man ogsaa at oplyse Offentligheden om, hvilke Tanker der er kommet frem fra det Partis Side og, saa vidt jeg ved, ikke er taget tilbage.

Det ærede Medlem Hr. Rode, den daværende Indenrigsminister, udtalte den 26. Oktober omtrent i samme Retning følgende: „Det, vi ser, er . . . planløs Produktion, Tilførsel, alt planløst, det samme før som nu. Derfor tror jeg, at naar Verden samler sine Erfaringer fra disse Aar og studerer de Metoder, som er anvendt . . ., saa vil denne Tid ikke gaa sporløst hen, saa vil man forstaa Samarbejdets Betydning, og saa vil man se Fællesskabets Idé . . . en Gang triumfere i et Opbygningsarbejde“. „Jeg tror ikke paa en bestemt økonomisk Teori, men jeg tror paa socialradikale Ideer, som, naar Krigen er afsluttet, sammen vil arbejde for at tilvejebringe bedre Tilstande end de nu herskende“. Jeg kan ikke se rettere end, at disse Udtalelser er vejledende med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorledes radikale Politikere har set og formentlig ser paa Bestræbelserne for større og større samfundsmæssigt Fællesskab indenfor vort Samfund — saa maa enhver enkelt tillægge dem efter sit eget Hoved den Betydning, det behager ham.

Til Slut vil jeg saa sige et Par Ord om Spørgsmaalet om Importregulering, fordi jeg ogsaa synes, at den højtærede Landbrugsminister paa dette Punkt overser en meget interessant Ting. Jeg mener ikke Importregulering alene, men det berømte Slagord: Kræfternes frie Spil, saaledes som det bl. a. kommer til Udtryk derved, at man agiterer imod Importregulering. Man har nemlig i det høje Ting behandlet denne Sag saaledes, at man maa faa den Forestilling, at ærede Medlemmer er af den Opfattelse, at Spørgsmaalet om Importregulering blot er et Spørgsmaal mellem Land og By, at det er et Spørgsmaal, hvor med Nødvendighed Byernes Interesse, og deres Interesse alenê, staar imod Landbefolkningens Interesse. Jeg kan ikke se, at det er holdbart, for den mest elementære Analyse af Befolkningsforholdene viser, at der ogsaa ude i Landdistrikterne